

KIRKEBØNNER

Efterfølgende er en materialesamling, som jeg i april 1990 udarbejdede som oplæg/notat til det biskoppelige underudvalg vedrørende gudstjenestens bønner. Udvalget bestod af biskopperne Georg Geil (formand), Thorkild Græsholt og Ole Bertelsen.

Det var planen – sådan som det også blev i højmesseordningen fra 1992 – at der i den autoriserede ordning skulle være 2-3 eksempler på vejledende kirkebønner, herunder også forskellige modeller for, hvordan der kan bedes for kongehuset og øvrigheden.

Efterfølgende oplæg/notat forudsatte, at der i det planlagte alterbogstillæg kunne være supplerende eksempler på kirkebønner, som dog ikke skulle have »normativ« karakter på linje med kirkebønnerne i den autoriserede højmesseordning. Sådan kom det ikke til at gå. »Tillæg til Alterbogen«, der udkom i 1993 som et uautoriseret tillæg til gudstjenesteordningen, havde tre serier af indledningskollekt af henholdsvis Anna Sophie Seidelin, Johannes Johansen og Holger Lissner, men ikke supplerende eksempler på kirkebønner.

Efter kirkebønnerne er der nogle petit-noter om kildegrundlag m.m.

April 2009, Holger Villadsen

Indledning

Kirkebønnen er (eller bør være) et selvstændigt gudstjenstligt led, som er placeret efter prædikenen og forud for nadveren. Kirkebønnen er selvstændig i forhold til prædikenen og skal ikke være en opfølgning af prædikenens tema. Kirkebønnen er også selvstændig i forhold til nadveren og nadverbønnen. Mens en nadverbøn efter klassisk mønster er en takkebøn for Guds frelsesgerninger (ofte med en trinitatisk opbygning), er kirkebønnen en forbøn for andre mennesker i nød, for øvrigheden og for kirken. I et større liturgihistorisk perspektiv har kirkebønnen været mest truet af at blive opslugt af nadverbønnen, mens den i nyere dansk sammenhæng har været mest truet af at blive opslugt af prædikenen.

Selve ordet "kirkebøn" er måske lidt uklart, og det kan evt. overvejes at erstatte det af andre betegnelser: Forbøn - Almindelig forbøn - Store forbøn - Kirkens forbøn - Menighedens forbønner.

Den nye norske ordning anvender betegnelsen "Forbønn" og har i øvrigt en selvstændig hoveddel i højmissen med betegnelsen "Menighetens forbønn". Konteksten er følgende: Salme etter prekenen - Kunngjøringer - Forbønn - Menighetens takkoffer (indsamling) - Salme før nattverden.

Den nye svenske ordning anvender betegnelsen "Kyrkans förbön" og konteksten er følgende: Meddelanden - Psalme efter predikan (evt. indsamling) - Kyrkans förbön - Offertoriepsalm.

Som oldkirkelige paradigmer anføres almindeligvis: 1. Klemensbrev 59-61, Justins 1. apologi 67, Apostolske Konstitutioner VIII. Karakteristisk for kirkebønnen (ideelt set) er, at den er placeret efter prædikenen og forud for nadveren, og at den er de troendes (menighedens/kirkens) forbøn for kejseren og freden i verden, for kirkens aktuelle situation, for troende såvel som ikke-troende, for alle mennesker, for hjælp i nødsituationer, og for fjender.

I de klassiske liturgier finder man ikke længere den store forbøn på denne "oprindelige" plads. I romersk liturgi indoptages den i nadverbønnen, og i græsk liturgi fordeles den på flere bønner i gudstjenestens forløb.

I dansk liturgisk tradition har kirkebønnen fået en plads, der svarer ganske nøje til dens formentlige "oprindelige" plads. Det kan dog hævdes, at den almindeligvis er blevet knyttet for snævert til prædikenen, og dermed reduceret til et anhang til prædikenen, og i lidt for høj grad blevet kun præstens bøn. Det nuværende oplæg til højmesseordning anfører i overensstemmelse med Alterbogsforslaget 1985 to placeringsmuligheder: 1) fra prædikestolen i umiddelbar tilknytning til prædikenen eller 2) fra alteret adskilt fra prædikenen ved et korvers, et orgelmellemspil eller en salme. Der er endvidere givet mulighed for, at kirkebønnen kan bedes af kirkesanger, kordegn eller et andet medlem af menigheden fra korbue eller et andet egnet sted i kirken.

De danske kirkebønner har i hovedsagen også været i overensstemmelse med de "oprindelige paradigmer" derved, at de i princippet har indeholdt forbøn for "alle mennesker". Men de har dog (især tidligere) haft en mere eller mindre udpræget tendens til at overprioritere forbønnen for øvrigheden repræsenteret ved kongehuset. Og denne tendens understøttes, hvis kirkebønnen i højere grad betragtes ud fra en kirkejuridisk synsvinkel end ud fra en liturgisk synsvinkel.

Kirkebønnen kan udformes og bedes på 2 forskellige måder:

- 1) af præsten alene
- 2) som vekselbøn med menighedssvar.

Begge former er repræsenteret i dansk liturgisk tradition. Langt den mest almindelige er som bekendt den første form, som også må anses for at være den eneste mulige, når kirkebønnen bedes fra prædikestolen i umiddelbar tilknytning til prædikenen. Men vekselbønnen er bevaret bl.a. i form af litaniet i alterbog og salmebog, og forslag til kirkebønner af denne type findes i Prøveritualbogen 1963.

Kirkeordinansen 1539

Her findes følgende forskrift vedr. kirkebønnen:

"Naar predicken er nu wde, saa skal da Predicanten atter tilraade folcket at bede for det andelig oc werdzlig liffs nødtørffthighed, oc alt det behoff giøres, Oc aller mest for wor naadige Herre oc konning, At Gud oss wil wed hannom beskierme, oc giffue det hellige Euangelio sin rette framgang, At wi vnder hans naade med fred matte kunde forfremme Guds ære.

Så skal da den menige kircke bede Pater noster."

Som et eksempel på en tidlig dansk kirkebøn samtidig med Kirkeordinansen kan anføres bønnen i Messehåndbogen Malmø 1539:

"Kere venner Lader oss nu alle endrecteligen bede. Først oc fremmerst for den hellige cristne kircke At hun maa styrkes oc forøgis i een sand gudelighed i troen til gud oc ret kristen kierlighetz fruct. oc beuares naadelige i salighedsens ord. fraa all keeteries lerdom och vilfarilse. Desligest for det hellige euangelii ords framgang Oc lerefedre. bispeo prouest. sogneherrer. prest. predickere med alle andre Guds ords tienere oc diaconer Att gud ville udnøde til oss dennem som fromme oc gode ere och giffue denuem mund oc viisdom trofaltetlige att lere. oc med ett gudeligt leffnit oc exempel at pryde oc bestyrke ordie i den hellige kircke mod dyeffueli oc alle ordsens fiend. Att christi euangelium. maa efft denne dag bliffue rent oc fast hoss oss och retteligen predickis y alle maade. Lader oss och saa bede for den verslige staat oc øffrighed først for keiserlig maiestat. konger. herrer. først. stathollere. rigers oc steders raad borgemestre. raadmend. fogeder. oc dommere. med alle andre som det verslige suerd befallit er. besynderlige for vor egen naadige herre oc konnig N. oc for hans naadis oc rigsens raad, for hans raadis land oc rige oc alle deris indbygere Att gudt ville med sin naade opliuse deris hierter rettelige at bekende hans hellige ordt oc guddommelige vilie. Oc begaffue dennem med visdom raad oc forstand. saa att styre oc regere alle deris undersaate, i een sand retferdighed, att the kude holle ett fredsamme regemnte oc vy maate leffue under dennem ett stille leffnit i guds fryct oc retzel med fred oc al rolighed Fremdelis ville vy oc saa bede Gudt om fred naade oc timelig verlig. Om miscundhed oc alle vore synders forladelse. om guds vredis straff oc hefus affuendelse for syndernis skyld. oc att gud vil naadeligen oss beuare fraa hunger oc dyrtiid. fra pestilentze oc anden kranched oc siugdom. fra kri orlog oprør bulder tuedragt oc blodstørting. att vii kunde karske oc sunde tilhobe leffue i gudtz behagelighedt. Oc saa ville vij bede for siuge, scrøbelige, ellende. och fangne menni-

ske. For siuglinge oc diendis quinder. For dem som ere stedde i frestelse. i hiertens sorg. kømmer och nød. For alle vilfarende menniske i troen. som sculle henttes tilbage igen tiil Cristum. At gud ville dennem hugsuale oc hielpe. sit hellige naffn til priis oc ere. Oc for vore vuenner. att dee maa komme til ret kierlighed oc venscaf med oss igen. At dette oc alt andet. enten aandeligt eller legomligt. som oss er nøt-teligt att bede. maa oss dessnare viddes. Saa lader osss letze huer i sin steed effter Jesu Christi ord oc befalning. herdis. fader vor. du som est etc.

Afskrift, formentlig med mindre læse- og skrivefejl, fra S.H. Poulsens facsimileudgave 1959. Kirkebønnen ser ud til at bestå af 4 hoveddele:

1) Forbøn for kirken, 2) forbøn for den verdslige stat og øvrighed, 3) bøn om fred, godt vejr, sundhed, tilgivelse, 4) forbøn for syge, fangne, uvenner.

Den liturgiske kontekst er: Prædiken - Kirkebøn - Salme efter prædiken.

Andre samtidige kirkebønner kan findes i Malmøsalmebogen 1533 og i Messehåndbogen, Malmø 1535.

Kirkeritualet 1685:

Ifølge D.L. 2-4-12 skal prædiken sluttes med bøn for Guds ords frie fremgang, for kongen og kongens hus, for øvrigheden og for den almindelige nød.

I Kirkeritualet står der om bønnerne efter prædiken: "Ligesom Præsten begynder sin Prædiken, saa skal hand og altid slutte den med en almindelig Bøn paa den maa-de, som Loven om formælder. I Særdelighed skal hand bede for dennem, som ville begive sig i Egteskab-stand, saa vel som for de Syge, Svage ogh Senge-liggende der i Menigheden, som ere Guds Kirkis Forbøn begærende, hvilke hand ved Navn opreg-ner, og med et kort Ønske befaler dem i Guds Barmhertighed til Bestandighed i Tro-en og en Christen Taalmodighed under Korset, indtil Gud efter sin behagelige Villie gjør en god Forandring der paa, som kand være hans Navn til Ære og dennem til Sa-lighed."

Forordnet Alterbog for Danmark, 1830. [Højmesse]

(Bøn, som er forordnet at læses efter Prædiken til Høimesse paa Søn- og Hellig-dage)

Almægtige, evige Gud, barmhjertige kiære Fader! Vi takke dig af vort inderste Hier-te, at du har ladet det klare Evangelii Lys skinne for os, da vi sade i Mørket og Dø-dens Skygge. Dit herlige og dyrebare Ord er endog denne Dag talet til os! Vi have hørt, hvorledes du i det tilbyder os alle din Søns, vor Frelzers, Velgierninger, i Søn-nens Velgierninger din Naade, ved din Naade Syndernes Forladelse, Retfærdighed og evig Salighed. Himmelske Fader! vil du endnu handle med os, der saa ofte have været dine Bud ulydige, vil du endnu kalde paa os, der findes saa uvillige til at kom-me, endskiønt os tilbydes Livet og overflødig Gode? Ja, Herre! du lader ikke af at gjøre vel imod os, endskiønt vi ikke lade af at gjøre ilde imod dig, og imod os selv; vi have ofte taget din Naade forgieves, dog tilbyder du os den, og kundgiør i dit Ord, at hver Time, vi leve, er en Deel af Naadens Tid, og henhører til Saliggjørelsens Dag. Skulle vi da selv modtvilligen faa isinde at misbruge Tiden, og forspilde den salige Evighed? Herre! din gode Aand følger stedse dit Ord, som er Liv og Aand; samme Aand fæste til vore Hjerter hvert Ord af dem, vi denne Dag have hørt, og herefter, saalænge vore Dage vare, skulle høre; det virke i vore Hierter Troen til dig,

Foragt for Verden, Attraae efter Himmelen; det dæmpe hvad Ondt, der boer i os, og gjøre vor villige Aand alle Øieblik villigere til at tiene, takke og tilbede dig i Aand og Sandhed. Du store Lysenes Fader! flyt ingensinde din Lysestage fra os, lad os aldrig findes i deres Tal, der elske mere Mørket end Lyset, men hiælp, at vi maa stedse med Andagt nærme os dit Huus, høre dit dyrebare Ord, og bruge de af dig indstiftede høiærværdige Sacramenter! Giv Lærere efter dit eget Hierte, der kunne føde din Menighed med Kundskab og Forstand, samt opbygge saavel med Levnet, som Lærdom! Giv Tilhørerne Agtsomhed at høre Ordet, og Lydighed at efterleve hvad de høre, saa de maa pryde din og vor Frelzers Lærdom i alle Stykker. Vi takke dig ogsaa kiære, himmelske Fader! at du saa naadelig har aabnet Troens dør for saa mange Hedninger, som hidindtil ikke have kiendt dig. Og som din Salvede, vor allernaadigste Konge og Herre, bærer saa ivrig en Omsorg for dette dit Værk, saa velsigne du Kongen din Tiener derfor, her i Tiden og hisset i Evighed! Befordre fremdeles selv, o barmhjertige Gud! dette dit Værk! Lad dit Ord boe rigeligen i al Viisdom hos dem, som bruges dertil! Arbeid selv med dem, at Hedningene og alle uoplyste Christne ved dit Ords Prædiken maa blive omvendte fra Mørket til Lyset, fra Satans Magt til Gud, til at faae Omvendelse og Syndernes Forladelse, samt Arvedeel med dem, som blive helliggiorte ved Troen til Jesum Christum!

Gjør altid vel imod vor allernaadigste Arve-Konge og Herre, () Dine Velsignelser formeres, hver Dag og hver Time, over hans Majestæt, saa han maa stedse finde nye Prøver paa din faderlige Kiærlighed, og see sig ledsaget til alle sit Høi-Kongelige Embedes Forretninger ved din Aand, beskærmet ved din høire Haand, samt regieret af dig, siden han og alle Konger ved dig regiere! Vær du hans og dine Fienders Fiende, og giv os lydige Hierter, at være ham lydige og troe, ligesom du haver givet ham Hjerte, at være dig lydige og tro!

(Her indføres den sædvanlige Bøn for de øvrige høie Medlemmer af den Kongelige Familie)

Vær selv et Gierde og en gloende Muur om det ganske Kongelige Arve-Huus! Du som har bygt og hidindtil beskiermet det, gjør, at det bliver ved indtil Tiden omvexles med Evigheden! Undervis hans Kongelige Majestæts Raad og Betientere, lad dem i alle deres Forretninger aldrig søge deres Eget, men dit og din Salvedes! saa fremmes din Ære, saa bliver Kongens og Undersaaternes Bedste deres eneste Øiemærke! Udrust Hans Kongelige Majestæts Krigsmagt til Lands og Vands, giv dem Hierter at tiene troligen, samt, naar Tid er, at fægte mandeligen, lad dem stedse saa leve og tiene dig som de, der kunne leve og døe, forsikrede, at du altid er med dem; thi hvo kan da være imod dem?

(her kan, paa de Steder hvor det er brugeligt, ogsaa bedes for ethvers Steds Herskab og Patron, saaledes som det tilforn er skeet.)

Forbarm dig over den ganske Christenhed! Velsign især dette Rige og Land, hvert Sted i Riget, hvert Huus i Stæderne, hver Siel i Husene! Fortørnes ei, at vi, dine uværdige Børn, trygle saa meget af dig; men hvor skulle saa store Syndere, som vi, gaa hen, uden til saa inderlig en Forbarmer, som du? O! alle Barmhiertigheder Fader!

vær os arme Syndere naadig! snuble vi, da hold os, at vi ikke falde! falde vi, da reis os, at vi ikke blive liggende. Vi have syndet, vi synde dagligen, men for din syndeløse Søns Skyld, glem vore Synder, og glem aldrig at bevise os Naade! Lad ingen Fiende forurolige disse Lande! Skeer det, da vær du vor Beskiermer og deres Fiende! Bevar os fra Pestilentse og smitsomme Syger! Giv enhver af os sin beskikkede Deel, men især et nøisomt Hierte med hvad du beskikker ham! Lyksaliggjør de Handlende! Ledsag de Søfarende! Forfrem hver ærlig Mands Hænders Gierninger! Bevar Digerne og Dæmningerne i Kongens Marsk-Lande! Antag dig alle Enker! Vær en Værge for alle Faderløse! Forlad aldrig nogen af de Forladte! Indfind dig hos de Syges Seng! Annam de i Troen Døendes sidste Suk, og delagtiggjør deres Siele i den evige Glæde! Giv vi saaledes stedse maa høre dit Ord, som de, der føle og fornemme i vore Siele, at det er en Guds Kraft til Salighed: som de, der vise i vort Liv og Levnet, at det er en Regel og Rettesnor, hvorefter vi vandre! Din Aand virke ved samme dit Ord Troen i vore Hierter! Den hælpe os ved Troen, at omfavne Troens Begynder og Fuldkommer, paa det vi ved ham maa erlange Troens Ende, det evige Liv, din Naades Gave i Jesu Christo, vor Herre! Amen i Jesu Navn, Amen!

Bønnen er formentlig forordnet 28. april 1736 (jfr. Matzen-Timm, s. 416).

Desuden er der kirkebønner til særlige dage:

Nytaarsdagsbøn

Almindelig Bededags-Bøn

Alle HelgensDags-Bøn

Confirmations-Bøn

Kirke-Bønnen [= ovenfor anførte]

Bøn på Bededage

Almindelig Bøn for hvem, den behager at bruge

Bøn til Froprædiken og Aftensang [= forlæget til den nuværende kirkebøn]

Litanie

Forordnet Alterbog for Danmark, 1830. [Froprædiken]

(Bøn til Froprædiken og Aften-Sang om Søn- og Helligdage, saa og om Fredagene og andre Prædike-Dage i Ugen, efter Prædiken)

Vor Herres, Jesu Christi, Fred være hos os i Evighed! Gud trøste dem alle, som sorgfulde ere, enten de ere fiern eller nær! Gud bevare sin Christenhed, og vor Allernaadigste Konge, (her indføres de øvrige høie Medlemmer af det kongelige Huus) og al anden Christen Øvrighed! Gud give os Alle Fred og Salighed! Amen!

I Matzen-Timms kirkeret 1891 (s. 416) står der, at den almindelige bøn ved højmessen er foreskrevet i "Adg 28. April 1736", og at alterbogen desuden indeholder særlige bønner for bededage og enkelte helligdage, "men i Almindelighed bruges kun den korte Bøn, der er foreskrevet til Froprædiken og Aftensang".

Det ser altså ud til, at den lange højmesse-kirkebøn på et eller andet tidspunkt i praksis er blevet fortrængt af ovenfor anførte korte fromesse-kirkebøn.

Alterbog 1901

Lov, Tak og evig Ære være dig, vor Gud, Fader, Søn og Hellig Aand, du som er og bliver, een sand treenig Gud, højlovet fra første Begyndelse, nu og i al Evighed!

Trøst og styrk du, vor Gud, alle dem, som syge og sorgfulde ere, enten de ere fjern eller nær. Vær med din naadige Hjælp hos alle dem, som lide under Anfægtelser, og staa os alle bi i Fristelsens Time!

Velsign og bevar din hellige, almindelige Kirke og os i den. Velsign og bevar dine hellige Sakramenter og lad dit Ord have frit Løb iblandt os, for at dit Rige med Retfærdighed og Fred og Glæde i den Hellig Aand maa udbredes og vokse, og Naadens Lys skinne for alle dem, der sidde i Dødens mørke og skygge!

Hold din beskærmende Haand over vort Folk og Fædreland og al dets Øvrighed! Velsign og bevar vor Konge, Kong Kristian den Niende, Kronprins Frederik, Kronprinsesse Louise, de øvrige kongelige Prinser og Prinsesser og Kongens hele hus! Giv dem og os alle Naade, Fred, Velsignelse, og efter et kristeligt Liv den evige Salighed!

Fader vor, du, som er i Himlene! o. s. v.

Biskoppernes Vejledning 1949

Trøst og styrk du, vor Gud, alle dem, som er syge og sorgfulde, enten de er fjern eller nær. Vær med din nådige hjælp hos alle dem, som lider under anfægtelser, og stå os alle bi i fristelsens time.

Velsign og bevar din hellige, almindelige kirke og os i den. Velsign og bevar dine hellige sakramenter og lad dit ord have frit løb iblandt os, for at dit rige med retfærdighed og fred og glæde i Helligånden må udbredes og vokse, og nådens lys skinne for alle dem, der sidder i mørke og dødens skygge.

Hold din beskærmende hånd over vort folk og fædreland og al dets øvrighed, velsign og bevar vor konge (med navns nævnelse), dronning (med navns nævnelse), kronprins (med navns nævnelse), kronprinsesse (med navns nævnelse), og hele kongens hus. Giv dem og os alle nåde, fred og velsignelse og efter et kristeligt liv den evige salighed.

Her citeret efter Biskoppernes Vejledning 1949. Samme form i Biskoppernes Vejledning 1955, Foreløbige 1972 og Alterbogsforslaget 1985, bortset fra en mindre ændring vedr. kongehusets navne. Endvidere også Prøveritualbogen 1963 som nr. 1.

Dansk Kirkesang 1943

Evige, almægtige Gud! Vi beder dig for den hellige almindelige kirke, som går fra jordens ene ende til den anden, den du stadfæstede på klippen. Beskærm den igennem storm og trængsler og bevar den fra falsk tryghed og verdens tillokkelser indtil fuldendelsen i evigheden. Giv den trofaste hyrder og lærere, og hjælp enhver, som har tjeneste i din kirke, til at udføre den i din frygt og i hjertets renhed. Velsign biskoppen over dette stift.

Lad lyset fra Kristi evangelium opgå for alle folkeslag, for hedningerne og for dit folk Israel. Flyt ikke lystestagen fra den gamle kristenhed, men ophold dit ord og dine sakramenter uforfalskede iblandt os. Lad alle kristne vokse i nåde og kundskab om

din vilje frem mod énhed i troen og i erkendelse af dig, så dit adspredte folk må samlet til ét.

Vi beder dig, o Gud, for hele den arme jord, for alle jordens folkeslag og deres herskere, at du vil lede deres hjerter og give fred i alle lande.

Vi takker dig for det land, du gav os. Velsign vort folk og væk det til ansvar og lydighed mod dig. Fri os kære Gud, for al blodsudgydelse, krig og oprør, fra pest og hungersnød, fra ildsvåde og alle ulykker.

Bevar og velsign dronningen og hele dronningens hus. Vi beder dig for vor regering og folketing og al lovlig øvrighed her i landet. Gør dem til en fast mur omkring os imod al uret og lovløshed, og velsign alt ærligt håndens og åndens arbejde.

Trøst og styrk alle syge og sorgfulde, alle fattige og arbejdsløse mennesker, og giv de anfægtede og tvivlende tro og håb. Vær hos alle, som er i trængsel og nød, hos enkerne og de faderløse, og før deres sag, som lider uskyldigt. Velsign forældrene til at opdrage deres børn i gudsfrygt og nøjsomhed, og stå dem imod, som vil dræbe troen i børnenes hjerter. Bevar de unge og led dem på din vej. Lad din fred være hos de gamle, og lad dit ansigt lyse for dem, der strider med døden. Beskærm os alle i vor sidste nød, og giv os efter dette liv at få del i de troendes opstandelse og indgå i det evige liv.

Herre, hør vor bøn. Amen.

Dansk Kirkesang 1943, let revideret af Im. Felter 1988.

Prøveritualbogen 1963, side 27-28, bøn nr. 2

Almægtige, evige Gud. Lad din nåde og fred være med din kirke ud over jorden; overvind al splid i kirken, så det må kendes, at vi er ét i Kristus. Lad ordets lys skinne for alle, der vandrer i mørke, og følg dine tjenere overalt, hvor de går med bud fra dig.

Bevar vort fædreland og vær hos alle, der lever adskilt fra deres folk, på havet og i fremmede lande.

Beskærm vor øvrighed, kong og hele kongens hus. Vejled alle, der har ansvar for vort land, vor kirke og skole.

Vær med børnene og de unge, med de gamle og de ensomme, med dem, der har det fattigt og trangt, og alle, der er syge til legeme og sjæl.

Trøst enhver, der sørger over tabet af en, de havde kær.

Lær os i kærlighed at bære vor næstes byrder og hjælp os at fuldende vort liv her på jorden i tro på dig, at vi af din nåde kan samles hos dig i dit evige rige.

M. Amen.

Nyformuleret kirkebøn til Prøveritualbogen 1963.

Den liturgiske kontekst er: Salme efter prædiken - Kirkebøn - Nadverindledning. Jeg anser det for en fejltagelse, at den tidligere liturgikommission primært foreslog kirkebønnen fra alteret umiddelbart efterfulgt af nadverindledningen / nadverbønnen. Når kirkebønnen bedes fra alteret, er der brug for en nadversalme til at adskille mellem kirkebøn og nadverbøn og til at indlede nadveren. Med den foreslåede opbygning bliver kirkebønnen uvilkårligt opfattet som en del af nadverliturgien.

Det kan også undre, at "lovprisningen efter prædiken" er placeret som indledning til kirkebønnen. Det kan evt. lade sig forsvare, når kirkebønnen bedes fra prædikestolen i

umiddelbar forlængelse af prædikenen; men foreløbigt kan jeg ikke se nogen begrundelse for lovprisningens placering forud for kirkebønnen, når denne bedes fra alteret. Jeg har derfor ovenfor set bort fra den indledende lovprisning.

Prøveritualbogen 1963, s. 28, bøn nr. 3

Herre, vor Gud, himmelske Fader, vi takker dig for syndernes forladelse og forløsningen i Jesus Kristus, for dåben og evangeliet, for det kristne fællesskab, for dagligt brød og alle jordiske velgerninger, og fordi din barmhjertighed er ny over os hver morgen.

Du har selv, o Gud, befalet os at bede for vor egen og for alle menneskers nød og har lovet, at du vil høre os.

Derfor beder vi for din kristenhed: tag ikke nådens og sandhedens ord fra os, giv din kirke tro tjenere og hyrder og bevar os alle i troen og den indbyrdes kærlighed. Forbarm dig over alle, der farer vild, over dem, der lider for dit navns skyld, og lad dit evangelium udgå til alle folkeslag.

Vi beder for vore hjem og alle vore kære, for vort arbejde og timelige vel, for forholdet til vore medmennesker, for freden blandt nationerne, for vort folk herhjemme og vore landsmænd i det fremmede og på havene, for vor regering og al lovlig øvrighed, for vor konge og hele kongens hus.

Se i nåde til alle fattige og forurettede mennesker, alle forpinte og bedrøvede, de fængslede og de landflygtige, de forladte og ensomme, alle gamle, syge og døende.

Forbarm dig over os, giv os ikke løn som forskyldt, men før os ud af alt det onde og lad os på den yderste dag opstå med Kristus og evigt takke dig, fordi du førte din frelse til ende ved din elskede Søn, Jesus Kristus.

M. Amen.

Nyformuleret kirkebøn til Prøveritualbogen 1963.

Prøvealterbogen 1963, side 28-29 (vekselbøn), bøn nr. 4

P. Evige og almægtige Gud og Fader. Dig være ære og pris, thi du er god og din miskundhed varer evindeligt. Vi takker dig, fordi du har bygget din kirke iblandt os. Tak for dåbens hellige gave og menighedens fællesskab, for syndernes forladelse og håbet, du har genfødt os til. Tak også for vort land, for dagligt brød og for megen beskærmelse i gode og onde tider.

M. Dig være ære i evighed!

P. Vi beder dig, velsign din menighed på dette sted og alle, der her går ind og ud; beskærm den danske kirke, bevar den fra falsk tryghed og tom gudstjeneste. Udgyd din Ånds rige gaver over den, giv hunger efter dit ord og lad det forkyndes rent og ret; giv trofaste præster og velsign enhver, som tjener dig. Lad din kirke ud over jorden vokse i erkendelse af din gave i Jesus Kristus, læg dens sår og giv den sådan enhed, som du har bestemt, vær du dens styrke og trøst, hvor den lider for dit navns skyld. Før alle hedninger og muhammedanere ind i lyset fra Jesus Kristus, og giv dit folk Israel omvendelse til dig.

M. Hør os, kære Herre Gud!

P. Skab fred mellem nationerne, og giv deres ledere retsind og forstand til at gøre det, som er ret for dig og gavnligt for mennesker. Se i nåde til de undertrykte og truede. Bevar vort folk, beskyrm vore landsmænd på havet og i det fremmede. Velsign vor konge og hele hans hus, giv folketinget, regeringen og al øvrighed iblandt os nåde til at være et værn mod al uret og en hjælp for vort folk. Beskyrm jordens afgrøde og giv tjentligt vejrlig. Velsign skolen og alt åndeligt virke, lad vort arbejde lykkes og give fremgang til dagligt brød.

M. Hør os, kære Herre Gud!

P. Trøst alle syge og sorgfulde, alle fattige og arbejdsløse, vær de fangne nær og giv flygtningene et hjem. Før deres sag, som lider uskyldigt, vær de værgeløses værn, giv de anfægtede og tvivlende tro og håb og før de vildfarne tilbage. Velsign hjemmene, lad børnene opdrages i tro og lydighed, og før de unge på din vej. Lad din fred være med de gamle, vær hos de ensomme, og lys for dem, der strider med døden. Beskyrm os alle i vor sidste nød og giv os for Jesu skyld en glædelig opstandelse og evigt liv.

M. Amen.

Udarbejdet på grundlag af Dansk Kirkesangs højmesseforslag 1943 og Norsk Alterbok 1945.

HV: Jeg savner et tydeligt og ensartet "stikord" forud for menighedssvarene. Hvis menighed og organist ikke kan bønne udenad, eller har bønne foran sig i skriftlig form, kan de ikke vide, hvornår de skal falde ind med menighedssvaret. Hvis sådanne bønner ønskes anvendt, kan det blive nødvendigt at optage dem i salmebogen med nummer på linje med salmerne.

Prøveritualbogen 1963, side 30, bøn nr. 5

P. Almægtige Gud, vi takker dig for dit hellige ord og din kirke iblandt os, for vort folk, for dagligt brød, for ret og rolighed i landet.

M. Dig være ære i evighed.

P. Vi beder dig om din kirkes beskyrmelse, om dit ords fremgang, om alle kristnes enhed, om hedningernes frelse, om velsignelse over præster og menigheder, om din nåde over dette kirkehus og alle, der her går ind og ud, om vort folks omvendelse, om frelse og helligelse til legeme og sjæl for os alle.

M. Hør os, kære Herre Gud!

P. Vi beder dig om fred mellem nationerne, om ret og frihed på jorden, om vort folks bevarelse og vel, om lykke og styrke til kong og hele kongens hus, om velsignelse over øvrigheden, om frugtbare tider, om arbejde og dagligt brød for alle.

M. Hør os, kære Herre Gud!

P. Vi beder dig om hjælp for de fattige, om lindring og lægedom for de syge, om hjem for hjemløse, om arbejde for arbejdsløse, om trøst og styrke for fortvivlede, om vejledning for de vildfarne, om udfrielse for fristede, om oprejsning for faldne, om styrke og mod til dem, der lider for dit navns skyld, om glæde for de ensomme, om bistand for de døende, om et godt endeligt og en glad hjemgang af din nåde.

M. Hør os, kære Herre Gud!

P. Ham, som sidder på tronen, og Lammet tilhører velsignelsen, æren og magten i evigheders evigheder.

M. Amen.

Bearbejdet efter bøn i den svenske håndbog 1942.

Prøveritualbogen, side 30-31, bøn nr. 6

Almægtige, evige Gud, du den højeste i det høje, den hellige, du ydmyger de stoltes overmod og ophøjer de ydmyge, du gør rig og gør fattig, du døder og gør levende, du hjælper de nødstedte og redder de fortvivlede, du lader folkene blive talrige på jorden og udvælger dig blandt dem et ejendomsfolk, som du ved Jesus Kristus helliger til at tjene dig.

Vi beder dig Herre, vær vor hjælper og tag dig af os, trøst de bedrøvede, forbarm dig over de nødstedte, rejs de faldne, helbred de syge, hjælp de vildfarne til rette, mæt de sultne, vær hos de fangne, giv de forsagte mod, lad alle hedninger kende, at du alene er Gud og Jesus Kristus din Søn og vi dit folk og den hjord, du vogter.

Giv enighed og fred blandt alle, som bor på jorden. Du har betroet folkenes ledere deres magt. Giv dem vilje og indsigt til at bruge den efter din vilje. Giv vor konge og hele kongens hus, lykke, fred og fremgang, og vær med al øvrighed, så at den med flid og retsind røgter sin tjeneste.

Du, som er barmhjertig og nådig, tilgiv os vore synder, rens os i din sandhed, led vore skridt, så vi vandrer i hjertets renhed og gør, hvad der er godt for dig. Lad dit ansigt lyse over os, skærm os ved din stærke hånd og red os fra dem, som med urette hader os.

Du, som alene er mægtig til at gøre dette, dig priser vi ved Jesus Kristus, vore sjæles ypperstepræst og beskytter, gennem hvem der tilkommer dig ære og majestæt fra slægt til slægt og fra evighed og til evighed.

M. Amen.

Udarbejdet indirekte på grundlag af 1. Klemensbrev.

1. *Hvas*

Herre vor Gud, himmelske far - vi takker dig for jorden, du skabte og for landet, du gav os. Tak for livets mange gaver. Hjælp os til at være tro husholdere over alt, hvad du har givet. Lær os at bruge vor teknik og snilde til fremme af liv og fred, så vi ikke lægger jorden øde.

Lad alle mennesker kende, at vi er hinandens søstre og brødre og lad forsonlighed og tillid vokse iblandt os.

Vær med alle, som har ansvar for andre mennesker, i små og store forhold. Vær med Dronningen og hele Det kongelige Hus, med regering og folketing, med de levende politikere i øst og vest. Giv dem indsigt, mod og fantasi til at tjene livet og freden.

Vær med alle mennesker, som har det svært - med dem der sørger - med de syge og de bange - med dem, der snart skal dø - med de fattige og modløse. Send dem din hjælp og brug os som dine redskaber.

Vær med din kirke - her hos os og ud over hele jorden. Lad dåb og nadver forblive i levende brug og lad aldrig dit ord miste din livskabende magt iblandt os.

Det beder vi om i Jesu navn: Du vor Fader, som er i himlene. Amen.

Domprovst Søren Hvas, Haderslev. Bønnen er oprindelig blevet til på grundlag af en kirkebøn, udformet af sognepræst Jørgen Schindel (vist nok), Fruering ved Skanderborg. Formuleringer er direkte overtaget, nogle er ændrede, andre er kommet til.

2. HV

Herre, vor Gud, himmelske Fader, vi beder dig for hele den verden, som du har skabt, at du vil opretholde den og forny den. Lad der blive fred mellem alle folk og nationer. Velsign jorden og menneskers arbejde. Hjælp os alle til at tage vare på den skabte verden, så vi værner om menneskers velfærd og forvalter naturens gaver til bedste for hverandre.

Herre, vi beder dig for alle, der er ramt af sorg og ulykke og savn. Trøst de bedrøvede og bange, giv frihed og retfærd til de fattige og undertrykte, mæt de sultne, helbred de syge, hjælp de hjemløse og landflygtige, vær hos de fangne, giv nyt mod og håb til de bekymrede og modløse.

Herre, vi beder dig for alle, der har fået magt og ansvar og viden betroet. Giv dem troskab og visdom, så de forvalter mulighederne til gavn for de svage og til at tjene andre mennesker. Velsign og bevar vor dronning og hele dronningens hus. Vær med regering og folketing og al lovlig øvrighed her i landet. Hjælp alle til at udfylde deres plads i samfund og familie med respekt og kærlighed.

Herre, vi beder dig for vort land, vor familie, og alle vi holder af og er forbundet med, at du vil holde din skærmende hånd over os, fri os fra alt ondt og bevar os fra indbyrdes strid og opløsning. Giv os glæde, energi og en ny begyndelse, når vi svigter dig og de mennesker, der har brug for vores hjælp.

Herre, vi beder dig for din kirke her og ud over hele jorden. Velsign den og forny den ved din Ånd, så den kan tale dit befriende ord til alle mennesker. Hold os fast i det fællesskab, som du i dåben satte os i. Styrk os gennem nadverens måltid, og hjælp os alle til at tjene dig med glæde.

Herre, vi beder dig for dit rige, det som er, og det som kommer, at det må vokse og fuldendes. Vær hos os, når vi skal dø. Forbarm dig over os, giv os ikke løn som forskyldt, men før os ud af alt det onde, og skænk os en glædelig opstandelse til det evige liv, hvor du skal være alt i alle.

Herre, hør vor bøn. Amen.

Udformet af HV, men der er lån fra andre forlæg, som jeg ikke længere alle kan huske. Der er bl.a. lån fra den nye norske forbøn nr. 2 Bønnen er anført i højmesse-oplægget som et eksempel på en mulig vejledende kirkebøn. Bl.a. derfor er den forholdsvis skematisk opbygget.

HV, vekselbøn

P. Lad os alle bede!

Herre, vor Gud, himmelske Fader, vi beder dig for hele den verden, som du har skabt, at du vil opretholde den og forny den. Lad der blive fred mellem alle folk og nationer. Velsign jorden og menneskers arbejde. Hjælp os alle til at tage vare på den skabte verden, så vi værner om menneskers velfærd og forvalter naturens gaver til bedste for hverandre. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn! (*synges*)

P. Herre, vi beder dig for alle, der er ramt af sorg og ulykke og savn. Trøst de bedrøvede og bange, giv frihed og retfærd til de fattige og undertrykte, mæt de sultne, helbred de syge, hjælp de hjemløse og landflygtige, vær hos de fangne, giv nyt mod og håb til de bekymrede og modløse. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

P. Herre, vi beder dig for alle, der har fået magt og ansvar og viden betroet. Giv dem troskab og visdom, så de forvalter mulighederne til gavn for de svage og til at tjene andre mennesker. Velsign og bevar vor dronning og hele dronningens hus. Vær med regering og folketing og al lovlig øvrighed her i landet. Hjælp alle til at udfylde deres plads i samfund og familie med respekt og kærlighed. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

P. Herre, vi beder dig for vort land, vor familie, og alle vi holder af og er forbundet med, at du vil holde din skjærmende hånd over os, fri os fra alt ondt og bevar os fra indbyrdes strid og opløsning. Giv os glæde, energi og en ny begyndelse, når vi svigter dig og de mennesker, der har brug for vores hjælp. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

P. Herre, vi beder dig for din kirke her og ud over hele jorden. Velsign den og forny den ved din Ånd, så den kan tale dit befriende ord til alle mennesker. Hold os fast i det fællesskab, som du i dåben satte os i. Styrk os gennem nadverens måltid, og hjælp os alle til at tjene dig med glæde. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

P. Herre, vi beder dig for dit rige, det som er, og det som kommer, at det må vokse og fuldendes. Vær hos os, når vi skal dø. Forbarm dig over os, giv os ikke løn som forskyldt, men før os ud af alt det onde, og skænk os en glædelig opstandelse til det evige liv, hvor du skal være alt i alle.

M. Amen.

Tidligere anførte bøn i form af en vekselbøn.

"Herning"

P: Lad os alle bede! Herre, vor Gud, vi takker dig for dit ord og dine sakramenter, hvorved du helliger os, så vi i troen kan se dig i din herlighed.

M: Dig være ære i evighed!

P: Vi beder dig, bevar os i troen og gør os lydige mod dig. Vær nær hos dem, du har betroet en gerning i din kirke, dem der skal styre, undervise, prædike og tjene. Vi beder for tjenesten i og ud fra denne kirke og for biskoppen i dette stift. For den danske kirkes tjeneste herhjemme og blandt danske i det fremmede, beder vi. Vær i din nåde hos dem, der drog ud for at gøre kirkens tjeneste i det fremmede, i de unge kirker, i dit ejendomsfolk, Israel, blandt muslimer og hedninger.

M: Hør os, kære Herre Gud!

P: Vi beder for dem, der har fået ansvar betroet i vort samfund. For dronningen, hendes slægt og hendes gerning, beder vi. Vi beder for dem, der i fare under færdsel på havene, i luften og på landevejene. Vi beder for dem, der lider på legeme og sjæl. For ensomme og forladte beder vi. Send de fortvivlede og døende et menneske

til at være hos dem. Vi beder for dem, der sørger. For vore døde beder vi, lad dem hvile i din fred.

M: Hør os, kære Herre Gud!

P: Styrk os i troen på, at helgen her og helgen hisset er i samme menighed. Vær med din menighed på dens vandring fra dåben til døden. Lær os at huske, hvor kort vor vandring er, og giv os i troen på Kristus at se vor død imøde som indgang i dit evige rige. Når vi så hver især skal gå den vej, hvor intet menneske kan følge os mere, så kom selv, Herre Jesus, og tag os ved hånden det sidste stykke vej fra døden til livet.

M: Hør os, kære Herre Gud!

P: Velsign vor hverdagsgerning og send os fra din kirke i din fred.

M: Amen.

Modt. fra sp. Helmer Søndergaard, Herning.

K. Olesen Larsen

Vor Fader i himmelen, vi takker dig for din kærlighed, hvormed du altid følger og forfølger os. Nu beder vi dig, at du vil gøre vore kolde og døde ord til dine, at du vil tage dem op i din Helligånds kraft og tale dem til os.

Vi beder dig for din kirke, for os, som er din kirke, at vi ikke må samles om os selv og hvad vi kan og vil og tror, men samles frimodigt på din befaling og i håb til dig. Vi beder dig, at du vil bevare dit hellige og salige ord for din kirke og bevare din kirke i troskab imod dit ord.

Vi beder dig for vort land og vort folk, vort kongehus og vor øvrighed, at du ikke vil overlade os til os selv, men lære dem og os at leve vort liv i ansvar og i tro og at have nok i det.

Vi beder dig for hele den lidende verden og for os med den, at du vil knytte os sammen og lære os at forstå, at een er vor Gud, og vi er alle hinandens skyldnere, lære os at kende vor fælles skæbne og vort fælles håb til din nåde.

Så beder vi dig for alle vore kære og alle dem, der står os nær, følg du dem og følg du os alle på alle vore onde veje, drag du os stedse tilbage til dig, når vi farer vild, vær du for os sammen med vore døde nu og i al evighed vor fred og vor velsignelse, (du vor Fader som er i himlene,) Amen.

Fra "40 Prædikener", s. 221.

Søren Krarup

Vor kære Far i himlen. Vi takker dig for dit ord, som du har talt til os, og for din Søn, som du har sendt os. Vi beder dig om, at du vil gøre vore døde menneskeord til dine og lade dem blive til glædeligt budskab.

Vi beder for din kirke og for os, som er din kirke: lad os ikke samles om os selv og hvad vi kan og vil og tror, men frimodigt på din befaling og i håb til dig. Bevar dit hellige og salige ord, og bevar din kirke i troskab mod dit ord.

Vi beder dig for vore kære og for alle, der står os nær, vær du med dem og med os og giv os mod og frimodighed til at leve vort liv fra dag til dag. Trøst de bange, støt dem, der lider nød, vær du for os sammen med vore døde nu og evigt vor fred og velsignelse.

Vi beder dig for vort folk og fædreland, for vort kongehus og øvrighed: at du ikke vil overlade os til os selv, men lære dem og os alle at leve vort liv i ansvar og tro og at have nok i det.

(Fadervor). Amen.

Frit efter K. Olesen Larsen.

HV: Jeg har bønnen liggende i min "private" samling, men jeg kan ikke se, hvor den stammer fra.

Johs. Møllehave, radiotransmission 1979

Herre, vor Gud og far! Vi takker dig for den kærlighed, hvormed du altid følger os på vore veje.

Vi beder dig for alle, som er syge og sørgende. Vi beder dig for alle, som føler, at døden rykker dem sikkert nær, og som ængstes.

Vi beder dig for alle, som nylig har mistet mennesker de elskede, og som føler en stor tomhed.

Vi beder for alle, som ikke selv kan bede, og som ingen be'r for.

Vi beder for alle, som er forrådte og forladte, af os og af andre, på institutioner og i fængsler.

Vi beder dig for alle, som lider under foragt og selvforagt.

Vi beder dig for hele den lidende menneskehed, at du vil lære os, at vi er hinandens gensidige skyldnere i kærlighed, og lære os at se frem til vort fælles håb: din kærlighed.

Vi beder dig for din kirke og for os, som er din kirke, at vi ikke må samles om os selv, og hvad vi vil eller kan eller tror, men samles i håb til dig og til dit ord.

Vi beder dig for dronning Margrethe og hendes familie, og for alle familier, for alle, der er forfulgte i verden på grund af deres race, hudfarve, religion eller politiske overbevisning, og for alle undertrykte folkeslag.

Vi beder for regeringen herhjemme og for al lovlig øvrighed: lær dem, og os, at leve i tro og ansvar, og have nok i det.

Og så beder vi dig: at du for os og alle vore døde vil være vor fred og vor velsignelse.

HV: Nedskrift på grundlag af bånd fra radiotransmission.

OB, Gudstj. også for børn, s. 65-66

P. Du ene gode Gud, tak for livet og verden, du gav os. Giv os mod og ansvarsglæde hver dag. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

P. Tak for vore hjem og vore kære. Vær dem og os alle nær altid. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

P. Tak, fordi du kom ind i verden og vort liv i Jesus Kristus, vor Herre. Hjælp os at leve i vor dåb hver dag. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

P. Tak for din kirke i hele verden. Forén den og forny den ved din ånd, så den tør tale dit befriende ord. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

P. Tak for vort land og for frihedens gave. Velsign vor dronning, og giv alle, som er sat til at lede og styre, visdom, fantasi og mod til at gå nye veje for dine menneskers skyld. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

P. Tak for alle opgaverne, du giver os. Vær med alle, som lider under racehad og social uretfærdighed. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

Tak for sundhed, uddannelse og arbejde. Vær nær hos alle, som mangler alt dette. Velsign de glemte og ensomme og alle børn, som mishandles og forsømmes. Det beder vi om.

M. Herre, hør vor bøn!

Tak, fordi det, som er umuligt for os, er muligt for dig. Hjælp os til at tro på dit ord og være tro i livet, så vi får kraft fra din tilgivelse og lærer at se på andre mennesker med nye øjne til din ære. Alt dette beder vi om i Jesu navn.

M. Herre, hør vor bøn!

(Fadervor)

Især beregnet til børnegudstjeneste.

Oesterhuis

Lad os alle bede Gud vor Fader om alt, hvad vi af hjertet begærer, om alt, hvad vi behøver fra dag til dag, om brødet på bordet og et godt helbred. Om en tryk vej og et beboeligt hjem for hvert eneste menneske, lad os bede!

Lad os bede om tilgivelse og tillid fra vore medmennesker, om kærlighed fra dem, vi har kær, om en lykkelig fremtid for vore børn, om fred på jorden, lad os bede!

Lad os bede for alle, som savner det nødvendige, om retfærdighed til alle forurettede og mishandlede, om nye livsmuligheder til de mislykkede. Lad os bede om helbredelse for vore syge. Vi kender selv deres navne. Lad os bede!

Lad os bede for det land, hvor vi lever og virker, for vore naboer og venner, slægtningen og arbejdskammerater, om fornuft og god vilje til dem, som regerer verden. Lad os bede!

Lad os bede for Guds kirke, at den må blive et lys i denne verden, en vej til livet. Lad os bede for os selv, om varsomhed, når vi omgås andre, om Jesu Kristi sindelag, for han er lyset og vejen for os, ham vil vi takke og prise, så længe vi lever.

Amen.

Dansk oversættelse ved Chr. Thodberg i Gudstjeneste - også for børn, s. 64.
Især beregnet til børnegudstjeneste.

Børnegudstjeneste 1984

Lad os alle bede.

Herre, vi beder dig for alle mennesker, for dem, vi holder af, og dem, vi ikke kender. Vi beder dig for de syge og dem, der sørger, her hos os og alle vegne.

Vi beder for din kirke her og alle steder. Bliv hos os, som du lovede, da vi blev døbt. Tag imod os, når vi går til alters. Tal til os, så vi hører.

Bevar vort fædreland og alle lande. Stå ved siden af dem, der bestemmer. Lad dem gøre din vilje, så mennesker og jord og planter kan leve her.

Hjælp du os alle fjern og nær, og lad ingen rive os ud af din hånd, så længe vi lever, og når vi skal dø.

(Fadervor)

Amen.

Især beregnet til børnegudstjeneste. Det bemærkes, at kirkebønnen efterfulgt af Fadervor kan bedes for alteret og enten kan lede over til Indstiftelsesordene (og dermed tilsammen fungere som nadverritual) eller til Velsignelsen.

(Kjeld Holm, Anna Sophie Seidelin, Christian Thodberg)

Thodberg 1972

Lad os takke og bede! Vi takker dig vor Fader i himlen. Du er en Gud for mennesker. Du nævner os alle ved navn, og holder verden i dine hænder. Du har skabt os og givet os livet, for at vi skal være dit folk på jorden. Derfor takker vi dig for fædreland og familie, for hjem og venner, for arbejdslyst og dagligt brød, for dagens slid og nattens hvile.

Kom nær til os, vor Herre Jesus Kristus. Tænk ikke på, hvad vi gjorde mod dig, men hvad du gjorde mod os. Vær nær hos alle bange og ensomme, forladte, syge og døende. Hjælp os, som du ved det tjener os bedst. Giv os at bede, som om intet arbejde kunne hjælpe. Giv os at leve, som var der intet evangelium, og at dø, som var der ingen lov.

Hold os fast, Gud Helligånd, ved alt, som Ordet lover os. Hold os fast i håbet om dit rige, det, som er, og det, som kommer. Lad os blive i den kærlighed, som du har omringet os med. Lad os sammen med hele din kirke, i samfund med alle levende og døde, bede og takke og lovsynge, indtil vi alle hentes hjem og samles til det evige måltid i dit rige. Amen.

Værkstedsgudstjeneste, 5. nov. 1972. Her citeret fra Kirkefondets Studiemappe Gudstjenestefornyelse sept. 1973.

Den liturgiske kontekst er: Prædiken - Trosbekendelsen - Salme efter prædiken - Kirkebøn (og nadverindledning) - Fadervor (vekselsang) - Indstiftelsesordene.

Det anførte forslag til kirkebøn er præget af, at det samtidigt har til opgave at være nadverindledning.

Det nuværende oplæg til højmesseordning forudsætter, at der skelnes mellem kirkebøn og nadverindledning (nadverbøn).

Gerhard Pedersen, nr. 1

Livets Gud, barmhjertige Fader! Vi takker dig af hjertet for din godhed og kærlighed imod os. Vi lovpriser dig, fordi du hvert øjeblik skaber nyt og beskærmer dine skabninger.

Vi takker dig for alle dette livs velsignelser. Mest af alt lovpriser vi dig, fordi du frelste verden ved vor Herre Jesus Kristus. Vi takker dig for dåbens og nadverens gaver og for håbet om det evige liv i din herlighed. Vi beder dig: Lær os at skønne på din gavmildhed, så vore læber må lovprise dig og vi må leve i din tjeneste i hellighed og retfærdighed alle vore dage.

Vi beder dig for dem, som fik et særligt ansvar betroet. Velsign dronning Margrethe og det kongelige hus og alle, som vi har valgt til at udøve magt og myndighed hos os at de må lede og styre os i retfærdighed, bekæmpe ondskab og nedrigheid og fremme godhed og ret, tillid og fred mellem mennesker.

Velsign din kirke. Vi beder for din menighed på dette sted, at den må være et lys i verden og en vej til livet for mennesker. Vær nær hos alle, som drog ud for at gøre tjeneste i andre lande og menigheder. Vær med din nådige hjælp hos dem, som er i vanskeligheder, sorg, nød og modgang. Vær særligt hos dem, som er ramt af døden og dem, som lever i angst for at tage deres eget liv. Vær os nær i vor sidste time.

Det beder vi i vor Herres Jesu navn. Amen.

Denne og de følgende kirkebønner er aftrykt efter Kirkefondets studiemappe, Gudstjenestefornyelse 1989/II, side 85-94.

Gerhard Pedersen, nr. 2

Vi takker dig, vor himmelske Fader, fordi du hvert øjeblik skænker os livets forunderlige gave. Vi takker dig, vor frelser, at du fornedrede dig selv og blev lydig til døden, ja, døden på et kors. Giv os din Helligånd, at døden ikke skal herske i os, men at livet må sejre, når ordet om Kristi opstandelse lyder til os.

Velsign din menighed ud over jorden - og os din menighed på dette sted. Lad døren til dit hus være vid nok til at tage imod alle, som trænger til menneskelig kærlighed og fællesskab og smal nok til at holde misundelse, hovmod og strid ude.

Hjælp og beskærm os alle. Befri de undertrykte, forbarm dig over de oversete, rejs de faldne, kom til dem, der lider nød, helbred de syge, før de vildfarne tilbage, giv mad til de sultne, styrk de svage og løs de fangnes lænker.

Vær med dem, som drog ud for at arbejde i kirkerne i fjerne lande. Beskærm dem mod alle farer og vær dem nær, når ensomhed og prøvelser truer med at røve deres frimodighed. Lad deres gerning lykkes.

Velsign vort folk, vor dronning og hendes familie og alle, som vi har valgt til at lede og styre. Vend deres hjerter til dig, så at freden ved din Helligåndskraft må bygges på retfærdigheds og sandheds grundvold.

Bevar os i vor dåbs nåde til vor sidste stund og skænk os for Jesu skyld en glædelig opstandelse i dit rige. Amen.

Formet under inspiration af en inskription over en kirkedør i England, en bøn af Roms første biskop Clemens samt en bøn af ærkebiskop William Temple (1881-1944). Se *The Oxford Book of Prayer*, ed. George Appleton, Oxford 1986, nr. 211, 212 og 213.

Gerhard Pedersen, nr. 3

Vor Gud og Skaber! Du har lovet at høre vor bøn i Jesu navn. Vi beder for din menighed på dette sted og ud over hele jorden: Lad alle, som bekender dit navn, blive ét folk, leve af din kærlighed og bære vidnesbyrd om din godhed i verden.

Velsign dronningen og hendes familie, alle som vi har valgt til at styre og råde. Giv dem at arbejde for en ligelig fordeling af skabelsens goder, for retfærdighed mellem mennesker og for fred på jorden.

Vær nær hos os og vore familier, vore venner og naboer. Giv, at vi må elske og tjene hverandre, som Kristus har elsket os.

Giv lindring og trøst til alle, som lider på legemet og i sindet. Send et menneske, som kan give dem mod og håb i deres trængsel. Giv os øjne for mennesker i nød.

Vi mindes vore døde for dit ansigt. Giv dem og os alle en glædelig opstandelse på den store påskemorgen.

Barmhjertige Fader, tag imod vore bønner for Jesu Kristi skyld. Amen.

Under inspiration fra kirkebønner i den anglikanske kirkes liturgibog *The Alternative Service Book*, 1980.

Gerhard Pedersen, nr. 4

Lovet være du, vor Gud, som i godhed giver os livet hver eneste dag.

Vi takker dig, at du er kommet os nær i din Søn, Jesus, for at udfri os af det ondes vold, tilgive os vor synd og forny din pagt med os.

Lad kærlighed og fred råde i din menighed. Gør alle dine børn til ét lovsyngende og bekendende folk på hvert sted. Giv din kirkes tjenere nådegaver til tjenesten. Send din menighed til alle jordens folkeslag med det glade budskab, og brug os alle i din tjeneste.

Retfærdige Gud! Vær med din hjælp hos alle, som har et særligt ansvar i samfundet. Velsign dronning Margrethe og hendes familie. Giv klarsyn og handlekraft til regering og folketing. Skab fred i verden. Lad dit rige med retfærdighed, fred og glæde udbredes og vokse.

Himmelske Fader! Velsign alle hjem i vort land, at børnene må få kærlighed og tryghed, at de unge må have et sted at høre til, og de gamle må kunne give deres erfaringer videre.

Barmhjertige Gud! Lær os at dele livets godhed og strenghed med vore medmennesker. Vi beder for de anfægtede og tvivlende. Vær nær hos dem og hos alle, som er ramt af sygdom og død. Lys din fred over vore døde. Giv dem og os alle en glædelig opstandelse, når dit rige kommer i herlighed.

Dig være ære i evighed. Amen.

Gerhard Pedersen, nr. 5

Lovet være du, Herre, vor Gud, som med kærlighed og godhed udøver din magt i universet. Du opholder alt levende. Du støtter dem, der snubler, rejser dem, der fal-

der, helbreder de syge, løser de trælbundne, og forbliver trofast imod os. Vi tilbeder dig, Herre.

Vi lovpriser dig for din Helligånd. Ved den fornyer du alle dine skabninger, gør dit ord levende for os, og fylder dine sakramenter med dit hellige nærvær. Vi takker dig for, at du ved dåben har gjort os til børn i din store familie, at du stadig trøster og opmuntrer os ved dit ord, og ved nadverbordet giver os del i livets brød og frelsens kalk. Lær os at dele dine gaver med vore medmennesker.

Vi takker dig, Gud, fordi du gav os en plads i et folk, for fædrelandet og for vort sprog. Lær os at tage vare på disse gaver. Beskærm dronning Margrethe og hendes familie. Velsign folketing og regering, at de må få lykke til at lede vort folk efter din vilje.

Vi lovpriser dig for jordens frugtbarhed og havets rigdomme og for alle energikilder, som du har skabt. Gør os nænsomme og kloge i omgangen med de resourcer, du har betroet os. Lær os at fordele dem retfærdigt og ligeligt. Stands os, når vi misbruger dem og ødelægger naturen og det gode forhold mellem mennesker.

Vi lover og takker dig for Jesus, din enbårne Søn. I ham er du kommet os nær og har bevist os din kærlighed. Han sejrede over døden. Lad os i glæde og sorg, lykke og lidelse få lov at bevare håbet om hans komme levende iblandt os. Giv os at kunne omslutte alle ængstede, fortvivlede, ensomme og modløse mennesker med kærlighed og omsorg uden at træde dem for nær.

Lovet være du, Herre. Dig tilhører magten og æren fra evighed og til evighed. Lad dit rige komme. Amen.

Under inspiration af "attenbønnen" fra den jødiske bønnebog.

Gerhard Pedersen, nr. 6

Hellige Gud, himmelske Fader! Vi lovpriser og tilbeder dig som i godhed skænker os livet og alle dets gaver.

Vi takker dig for jorden, som du har skabt, for vore medmennesker, som du giver os at dele livet med, for din elskede Søn, som blev vor broder, døde og opstod for os, for nådens og sandhedens Ånd, som har taget bolig i os, for genfødselen i dåben, for evangeliets lys og for dit nærvær og din velsignelse i nadveren.

Vi beder dig for din kirke: Tag ikke nådens og sandhedens ord fra os. Bevar os alle i troen og den indbyrdes kærlighed. Lad håbet om dit komme være levende blandt os. Giv os trofaste ledere og forkyndere. Forbarm dig over alle, der farer vild, over dem, der lider for dit navns skyld, og lad dit evangelium udgå til alle folkeslag.

Vi beder for vore hjem og vore kære, for vort daglige liv med hinanden i arbejde og fritid. Vi beder dig om fred mellem nationerne, for folkenes regeringer og for dem, der skal styre vort land. Velsign dronningen og hendes familie.

Vær nær hos alle fattige og forurettede mennesker, alle forpinte og bedrøvede, de fængslede og de landflygtige, de forladte og ensomme, dem der mangler det nødvendige til livets ophold, de syge og dem, der skal dø.

Forbarm dig over os, giv os ikke løn som forskyldt, men fri os fra det onde og lad os på den yderste dag få lov at opstå med Kristus og evigt takke dig, ved din elskede Søn, Jesus Kristus. Amen.

Gerhard Pedersen, nr. 7

Barmhjertige Fader, hos dig er hjælp i al nød og tilgivelse for alle synder. Vi beder dig: Frels os fra alt ondt! Vi beder dig for dem, som bærer tunge byrder: for alle dem, der har måttet vente forgæves på arbejde, sundhed og dagligt brød i årevis, for dem, der mistede troen på dig.

Herre forbarm dig!

Vær med din tilskyndelse hos alle, som lever i velstand og lykke. Beskærm os mod de riges fristelser til sikkerhed og overmod. Giv os taknemmelighed for gode kår og opfindsomhed til at fordele arbejdet og livets goder.

Herre forbarm dig!

Giv folkenes regeringer at arbejde for frihed og lighed i samfundet. Vi beder for vor dronning og hendes familie og for alle, som vi har valgt til at lede og styre.

Herre forbarm dig!

Fordriv med din kærlighed frygten fra vor sind, og beskyrm os mod den ødelæggelse, som står i menneskers magt. Giv din menighed vilje og evne til at hjælpe de mennesker, som lider under krig og undertrykkelse, de fængslede og flygtningene, og alle dem, som banker på vor dør.

Herre forbarm dig!

Forny din kirke. Vi beder dig: Giv os tillid og indbyrdes kærlighed. Gør håbet om dit komme levende iblandt os. Vær med dem, som rejste til vore søsterkirker for at tjene dig. Gør ordet levende og lær os at bruge dine sakramenter i glæde og taknemmelighed. Giv os alle - levende og døde - at gå ind til den evige glæde i dit Rige. Amen.

Gerhard Pedersen, nr. 8

Vi lovpriser dig vor Gud, Livets giver, som skænker os alt, hvad vi har nødig til vort liv hver eneste dag.

Tak, at du ikke har overladt os til os selv, men er komme os nær i din Søn Jesus for at udfri os af den Ondes vold, tilgive vor synd, og forny din pagt med os.

Vi takker dig for din gode Helligånd, som fornyer din skabning dag for dag, og samler os til et folk, så vi kan dele livets glæder og sorger med hinanden.

Lad kærlighed og fred råde i din menighed. Vær du os nær i dit ord, i dåben og nadveren. Gør dine disciple til ét lovsyngende og bekendende folk på hvert sted. Giv din kirkes tjenere nådegaver til tjenesten.

Send din menighed med det glade budskab til alle jordens folkeslag. Velsign dit ejendomsfolk Israel. Vær med dem, som forlod deres hjemstavn for at arbejde i kirkerne i andre dele af verden.

Forbarm dig over alle, som søger livets mening og mål i verdens mange religioner. Lad dem finde dig i din Søn Jesus Kristus. Gør din kirke til et lys i verden, en vej til livet.

Lær os at dele livets godhed med alle vore medmennesker og at have omsorg for dem, som er i nød. Giv os klarsyn så vi bruger de muligheder, vi har for at medvirke til løsningen af vort samfunds store problemer: krigsfares, rovdriften på naturen, ar-

bejdsløsheden, ensomheden og den kulde og meningsløshed som mange lider under.

Retfærdige Gud, se i nåde til alle, som har et særligt ansvar i samfundet. Velsign dronning Margrethe og hele hendes hus og vore politikere i regering og folketing i deres vanskelige gerning.

Vi beder for alle hjem i vort land, at børnene må få kærlighed og tryghed, at de unge må have et sted at høre til, og de gamle må kunne give deres erfaringer videre til de kommende slægter.

Vær nær hos dem, som er ramt af fysiske og psykiske sygdomme, og med dem, som skal dø, at de må møde kærlighed og omsorg i deres nød. Lys din fred over vore døde. Giv dem og os alle en glædelig opstandelse i dit rige. Dig være ære i evighed. Amen.

Norsk forbønn I

P. Herre, vor Gud og Far, vi takker dig og priser dit hellige navn, for du er god, og din miskundhed varer til evig tid. Vi beder for din kirke på jorden. Fyld den med din Ånd. Bevar den ved Ordet og sakramenterne, og lad den bære frugt for dig i kærlighed. Velsign vor menighed, og hjælp os alle til at virke i troskab for dit rige. Kald vore konfirmander til et liv i forsagelse, tro og tjeneste. Lad dit ord have fremgang blandt alle folkeslag. Giv kraft og mod til dem, som bliver forfulgt for dit navns skyld. Kald de frafaldne tilbage til dåbens nåde. For Jesu Kristi skyld,

M. Herre, hør vor bøn (synges).

P. Giv fred på jorden, med frihed og fred for alle. Forbarm dig over dem som lever i fattigdom og nød. Lær os at tage vare på dit skaberværk og dele dine gaver ret. Velsign vor konge og hans hus, vort folk og fædreland og vore landsmænd i det fremmede og på havet. Hold din beskyttende hånd over børn og unge. Fyld hjem og skole med din Ånd. Giv visdom og retsind til alle som har ansvar i samfundet, og lær os at arbejde til bedste for hinanden. For Jesu Kristi skyld,

M. Herre, hør vor bøn.

P. Vi beder i dag særligt for

Kom til dem som søger dig, og til alle som kæmper med tvivl og anfægtelse. Trøst de syge og sørgende, vær nær hos alle ensomme, kom med det evige livs håb til dem som strider med døden; forbarm dig over alle mennesker. For Jesu Kristi skyld,

M. Herre, hør vor bøn. Amen.

Upretentiøs dansk gengivelse ved HV.

Norske forbønn II

P. Evige Gud, du som hører vore bønner, vi beder for den verden, som du har skabt. Led jordens folk og nationer til at leve i samarbejde og fred. Giv frihed og retfærd til de fattige og undertrykte. Hjælp os alle til at tage vare på dit skaberværk, så vi værner om menneskets værd og forvalter naturens gaver til bedste for hinanden.

Vi beder i dag særligt for

Det beder vi dig om, vor Gud og Far.

M. Herre, hør vor bøn. (*synges*)

P. Vi beder for vort land og folk. Velsign vor konge og hans hus. Giv troskab og visdom til alle, som har fået lederansvar blandt os. Bevar hjem og samfund fra opløsning og strid, hjælp os alle til at bruge vort liv efter din gode vilje.

Vi beder i dag særligt for

Det beder vi dig om, vor Gud og Far.

M. Herre, hør vor bøn.

P. Vi beder for dem, som lider; for de syge og ensomme, for de hjemløse, for flygtning og krigens ofre, for dem, som er ramt af hungersnød og ulykker.

Vi beder i dag særligt for

Vær du dem nær og giv os alle evne og vilje til at hjælpe.

Det beder vi dig om, vor Gud og Far.

M. Herre, hør vor bøn.

P. Vi beder for din kirke. Fyld den med din Ånd, og lad den fornyes gennem Ordet og sakramenterne. Kald de frafaldne tilbage til dåbens nåde. Før dit rige frem blandt alle folkeslag, og lad evangeliet blive til frelse for Israels folk. Opbyg din menighed i alle lande, bevar os fra falsk lære og død gudsdyrkelse, så vi enigt og samstemmende kan bekende, at Jesus Kristus er Herre.

Vi beder i dag særligt for

Det beder vi dig om, vor Gud og Far.

M. Herre, hør vor bøn.

P. Vi beder for vort sogn, for gudstjenester og andre samvær i dit navn, for dåbsbørnene (navnene kan nævnes) og deres forældre og faddere, for(*navnene kan nævnes*), som skal vies til ægtefolk, og for vore konfirmander: Kald dem til et liv i forsagelse, tro og tjeneste!

Vi beder i dag særligt for

Giv os alle din hjælp og udrust og til tjeneste, så vi kan være gode forvaltere over din mangfoldige nåde, mens vi venter på vor Herres genkomst i herlighed.

Det beder vi dig om, vor Gud og Far.

M. Herre, hør vor bøn. Amen.

HV: Jeg opdager, at det er ovennævnte bøn, der i væsentligt omfang har været den glemte kilde til det forslag, jeg har fremlagt i højmesseordningen.

Norsk forbønn III

P. Evige Gud, vi takker dig for al din godhed mod os. Du giver os dagligt brød, du giver os glæde og gode dage, du opdrager os til dit rige med kors og prøvelse. Du har givet os dit hellige ord, du har kaldet os til at have et hjem i din kirke på jorden og sat os et evigt mål hos dig.

Vi beder dig i Jesu navn: Se nådig til din kirke og hellige den i sandheden. Lad dit ord blive forkyndt klart og rent og dine sakramenter blive brugt ret. Giv din kirke tjenere, som både lærer og lever ret, og hjælp os til at tjene dig med troskab,

Det beder vi dig om, vor Gud og Far.

M. Herre, hør vor bøn. (*synges*)

P. Bevar vor menighed. Lad de små, som døbes, vokse op i samfund med dig. Kald vore konfirmander til et liv i forsagelse, tro og tjeneste. Før de frafaldne tilbage til dåbens nåde. Giv dine nadvergæster fred og evigt liv ved dit bord.

Send dine arbejdere ud til din høst og lad evangeliet om dit rige have fremgang blandt alle folkeslag. Se i nåde til det folk, som du gav dine løfter i den gamle pagt. Styrk dem, som bliver forfulgt for Jesu navns skyld, tænk i barmhjertighed på dem, som står dit ord imod, og giv dem omvendelse til livet.

Det beder vi dig om, vor Gud og Far.

M. Herre, hør vor bøn. (*synges*)

P. Giv fred på jorden og fred i hjerterne. Giv verdens statsmænd vilje og fred til at fremme retfærd og fred, og lad samarbejdet mellem folkene have fremgang. Hold din beskyttende hånd over alt, du har har skabt. Hjælp os til at dele jordens rigdomme ret og forvalte dem til din ære og til gavn for kommende slægter. Før verdens fattige folk ud af nød og fornedrelse og giv de undertrykte frihed.

Velsign vort folk og fædreland, og vore landsmænd på havet og i fremmede lande.

Bevar vor konge og hans hus og giv visdom til alle, som har myndighed og ansvar i samfundet. Giv os at arbejde til bedste for hinanden, og hjælp os til at leve sammen i kærlighed og fred.

Det beder vi dig om, vor Gud og Far.

M. Herre, hør vor bøn. (*synges*)

P. Værn ægteskab og hjem, velsign vore skoler, led vor ungdom på dine veje. Vær støtte for dem, som står alene, og vær alle forældreløse. Giv syge og sorgfulde lindring og trøst. Hjælp dem, som er i åndelig mørke, trøst dem, som er fyldt af uro og angst, og vær nær hos dem, som kæmper med døden.

Det beder vi dig om, vor Gud og Far.

M. Herre, hør vor bøn. (*synges*)

P. Forbarm dig, Gud, over alle mennesker, for Jesu Kristi skyld. Og giv os, når vor time kommer, at dø salig bort fra denne verden og på den yderste opstå til din herlighed.

Det beder vi dig om, vor Gud og Far.

M. Herre, hør vor bøn. Amen. (*synges*)

Norsk forbønn IV

(L = den der leder bønnen. P= Liturg/præst. M= Menighed.)

L. Da vi nu er samlet i Jesu navn, så lad os efter hans ord og løfte bede for denne menighed og for Guds folk over hele jorden.

(Og lad os særligt bede for)

P. Himmelske Far, du som har givet os et hjem i din kirke på jorden, vi beder dig, bevar os i en sand tro, så vi altid lever i samfund med dig, og i ord og gerning ærer dit navn, ved Jesus Kristus, vor Herre.

M. Herre, hør vor bøn (*synges*). *Eller: Amen (siges).*

L. Lad os bede for vort folk og for dem, som har myndighed og ansvar i samfundet.

(Og lad os særligt bede for)

P. Himmelske Far, bevar i nåde vort folk og fædreland. Velsign vor konge og hans hus og giv visdom og kraft til alle i ansvarsfulde stillinger, så deres gerning kan lykkes, dig til ære og folket til velsignelse, ved Jesus Kristus, vor Herre.

M. Herre, hør vor bøn (*synges*). *Eller: Amen (siges)*.

L. Lad os bede for dem, som er ramt af sygdom og ulykker, for alle ensomme og for dem, som bærer tunge byrder.

(Og lad os i dag særligt bede for)

P. Barmhjertige Gud, du som med en fars kærlighed ser til alle dine skabninger, vi beder dig, hør vor bøn for dem, som er i nød og trængsel, og for dem, som kæmper med døden: Fri dem fra modløshed og fortvivlelse. Styrk dem i lidelsen og lad dem alle lære din nådige hjælp at kende, ved Jesus Kristus, vor Herre.

M. Herre, hør vor bøn (*synges*). *Eller: Amen (siges)*.

L. Lad os bede om fred i verden og om retfærd og frihed for alle mennesker.

(Og lad os i dag særligt bede for)

P. Himmelske Far, forbarm dig over vor angstfyldte verden. Hjælp os, så vi ikke selv bliver årsag til ufred og strid, men lever sammen i fred og efter din vilje, indtil du gør alle ting nye, ved Jesus Kristus, vor Herre.

M. Herre, hør vor bøn (*synges*). *Eller: Amen (siges)*.

HV: Den her anførte form karakteriseres som en "diakonal forbøn". Til denne form skal der, udover præsten, medvirke en leder - en "diakon" i betydningen tjener ved gudstjenesten. Lederen anfører "bønneemnerne". Præsten (liturgen) beder selve bønne. Og menigheden svarer med Amen.

Norsk forbønn V (= litaniet)

(Obligatorisk i fastetiden, inkl. langfredag, samt bods- og bededag)

<i>Præsten (liturgen)</i>	<i>Menigheden</i>
	Kyrie eleison, Gud Fader, forbarm dig. Kris-te eleison, Herre Krist, forbarm dig. Kyrie eleison, Helligånd forbarm dig.
Gud, vor Far i himmelen,	forbarm dig over os.
Herre Jesus, verdens frelser,	forbarm dig over os.
Helligånd, vor trøster,	forbarm dig over os.
Fra alle synder, fra al vildfarelse, fra alt som er ondt,	fri os, kære Herre Gud.
Fra en ond og brat død, fra krig og undertrykkelse, fra ulykker og ødelæggelse,	fri os, kære Herre Gud.
Fra den evige død,	fri os, kære Herre Gud.
For Kristi hellige fødsels skyld, for hans kors og hans død, for hans sejerrige op-	

standelse og himmelfart, i vor lykkes tid, i vor sorg og nød, i vor sidste time og på dommens dag,	hjælp os, kære Herre Gud.
Styr og led din hellige kristne kirke, og lad den forenes i din sandhed. Giv kirken tjenere, som holder fast ved dit ord. Bevar os fra falsk lære og død tro.	Hør os, kære Herre Gud.
Styrk vor menighed med din Ånd og kraft. Kald de frafaldne tilbage og lad dit ord have fremgang på jorden.	Hør os, kære Herre Gud.
Giv fred og sammenhold i alle lande. Værn vort folk og vor konge. Bevar vor jord og velsign vort arbejde.	Hør os, kære Herre Gud.
Kom dem til hjælp, som er i nød og fare. Gør vel imod dem, som gør ondt mod os. Forbarm dig over alle mennesker.	Hør os, kære Herre Gud.
Jesus Kristus, Guds Søn.	Herre, tag imod vor bøn.
O du Guds Lam, som bar al verdens synder,	forbarm dig over os.
O du Guds Lam, som bar al verdens synder,	forbarm dig over os.
O du Guds Lam, som bar al verdens synder,	giv os din fred.
	O Herre, hør vor bøn, og lad vort råb komme til dig. Amen.

P: Vi takker dig, Gud vor Far, fordi du har givet os din enbårne Søn, Jesus Kristus, for at hver den, som tror på ham, ikke skal gå fortabt, men have evigt liv.

Vi takker dig, Herre Jesus Kristus, fordi du har båret vore synder på dit hellige legeme og udslettet vore overtrædelser med dit blod.

Vi takker dig, du Hellige Ånd, fordi du har givet os den tro i vort hjertes, at Jesus er vor eneste redning og frelse.

Gud, giv os din nåde, så vi fuldt og fast kan tro, at alle vore synder er tilgivet for Jesu Kristi lidelses og døds skyld. Styrk os ved din Hellige Ånd, så vi daglig kan modstå synd og fristelser og altid holde os nær til Jesus, indtil vi ser ham ansigt til ansigt i det evige liv.

Det beder vi alle i vor Herre Jesu navn.

Svensk, förbön 1

P: For din kirke i verden, for dens gudstjeneste og arbejde blandt mennesker, for dens opgave at bringe bud om frelse og fred, for dem som har et særligt ansvar i kirke og menighed, beder vi til dig, Herre, vor Gud.

M: Herre, hør vor bøn.

- P: Vi beder for dem, som gennem dåben er blevet optaget i Kristi kirke Bevar dem i din kærlighed.
- M: Herre, hør vor bøn.
- P: Vi beder for hjemmene i vores sogn og for dem, som skal indgå (har indgået) ægteskab Bevar dem i din kærlighed.
- M: Herre, hør vor bøn.
- P: Vi beder for dem, som gennem døden er taget fra os Lad dit evige lys lyse for dem. Vi beder for dem, som sørger, lad dem finde trøst og hvile i dig. Bevar dem i din kærlighed.
- M: Herre, hør vor bøn.
- P: For vort land og vort folk, for konge, regering og folketing, for vor egen kommune og for dem, som der træffer beslutninger om arbejde, skole og miljø, beder vi til dig, Herre, vor Gud.
- M: Herre, hør vor bøn.
- P: For dem som lider på grund af sin tro og sin politiske overbevisning, for dem som lider under af krig og forfølgelse, for dem som plages af raceundertrykkelse og sociale uretfærdigheder, for dem som kæmper for sit menneskeværd, beder vi til dig, Herre, vor Gud.
- M: Herre, hør vor bøn.
- P: For dem som har fået et arbejde uden mening, for dem som er arbejdsløse, for dem som har vanskeligheder med sine nærmeste, for dem som står uden for menneskers fællesskab, for dem som er svigtede, for dem som kæmper for sin tro, beder vi til dig, Herre, vor Gud.
- M: Herre, hør vor bøn.
- P: Med underfulde gerninger bønør du os i retfærdighed, du vor frelses Gud.
- F: Amen.

Svensk förbön 2

Herre, vor Gud, vi beder dig: Styrk og led din kirke og saml dit folk om ordet og sakramenterne. Lad dit evangelium nå ud i hele verden og vække levende tro. Giv dine vidner kraft, når de må lide for din skyld. Bevar vort land og giv visdom til dem, som har fået tillid og ansvar i vort samfund. Velsign vort arbejde. Giv verden fred og retfærd.

(Særligt beder vi for)

Giv os i dagligt brød, og styrk vor vilje til at dele med dem som lider nød. Lad vore hjem præges af sammenhold, tryghed og åbenhed. Gør vor menighed til et hjem, hvor vi kan mødes i bøn, arbejde og fællesskab. Kom, Herre, til de syge, sørgende og ensomme.

(Særligt beder vi for)

Send os til dem som behøver vor omtanke og støtte. Følg os hele livet med din nåde og lad os til sidste komme hjem til din evige glæde. Gennem Jesus Kristus, din Søn, vor Herre.

M: Amen.

Svensk, förbön 3

- P Hellige Herre Gud, hellige stærke Gud, hellige barmhjertige frelser, du evige Gud,
M forbarm dig over os.
P Om Åndens kraft til din kirke, om enhed og fornyelse, om evangeliets fremgang blandt alle folk, råber vi til dig, o Herre.
M Hør os, du vor Herre Gud.
P Om retfærd og fred i verden, om respekt for skabelsens gaver, om udveje af de fattige folks nød, råber vi til dig, o Herre.
M Hør os, du vor Herre Gud.
P Om trøst til dem, som sørger, om kraft til de syge, om agtelse for menneskets værd og værdighed, råber vi til dig, o Herre.
M Hør os, du vor Herre Gud.
P Herre, du hører, inden vi råber. Tak for at du er mægtig til at give langt ud over, hvad vi kan bede eller tænke. Dig, vor Gud, tilhører pris og ære og magt, fra evighed til evighed.
M Amen.

Findes også i Den svenska psalmboken nr. 700:3.

Svensk, förbön 4

- P Gud, vi kommer til dig med alle vore ønsker og behov og beder om din hjælp. Lad dit rige komme til os.
M Komme dit rige. Ske din vilje.
P Vi beder for jordens fremtid, om fred og retfærd mellem alle folk, om godhed og visdom hos de mennesker, som får magt til at styre. Lad dit rige komme til os.
M Komme dit rige. Ske din vilje.
P Vi beder om rent vand og livgivende mad til alle mennesker, om hjem, skoler og arbejdspladser, hvor man samarbejder og hjælper hinanden. Lad dit rige komme til os.
M Komme dit rige. Ske din vilje.
P For din kærligheds skyld overlader vi os til dig. Foren os med dig i kampen mod al ondskab, foren os med dig og med dine engle og med alle dine hellige i himlen og på jorden. I Jesu navn.
M Amen.

Især beregnet til "familiehøjmesse".

Svensk, förbön 5

- P Herre, vor Gud, du kender os og elsker os alle. Du ved, at vi har syndet. Vi har glemmt, hvad du vil, at vi skal gøre. Vi har tænkt mere på os selv end på andre. Tilgiv os for Jesu skyld. Herre, vi beder dig:
M Gud, vær med os alle.

- P Herre, vor Gud, trøst dem som græder, hjælp de ensomme og bange. Bevar vore forældre, søskende og venner. I dag tænker vi særligt på
- Herre, vi beder dig:
- M Gud, vær med os alle.
- P Lad der blive fred og retfærdighed i hele verden. Lad alle store og små få, hvad de har brug for: mad, tøj og et hjem at bo i. I dag tænker vi særligt på
- Herre, vi beder dig:
- M Gud, vær med os alle.
- P Kom til alle, som ikke kender dig. Bevar din kirke i hele verden. I dag tænker vi særligt påHerre, vi beder dig:
- M Gud, vær med os alle.
- P Herre, vor Gud, giv alle mennesker et lys i mørket, en hånd at holde i, en fremtid med dig. Herre vi beder dig:
- M Gud, vær med os alle.
Fader vor

Især beregnet til "familiehøjmesse". Her citeret i dansk oversættelse fra "Gudstjeneste - også for børn", s. 66-67.

Svensk förbön 6

I denne forbøn forudsættes det, at forskellige lægfolk står for et eller flere af bønnens afsnit.

- P Gud, hos dig er livets kilde, i dit lys ser vi lys.
- L1 Derfor beder vi dig om kraft(?) for de små og svage, de plagede og trætte, de gamle og syge, de undertrykte, så de får kraft til at rejse sig. (Særligt beder vi for) Giv dem kraft, Herre.
- M Giv dem kraft.
- L2 Vi beder dig om fred for de land, som hærages af krig eller plages af indre konflikter. (Særligt beder vi for) Giv dem fred, Herre.
- M Giv dem fred.
- L3 Vi beder om visdom for dem som regerer folk og lande, for politikere, for dem som forsker og underviser, for dem som står for mad og forsyninger (?). (Særligt beder vi for) Giv dem visdom, Herre.
- M Giv dem visdom.
- L4 Vi beder om kærlighed for dem som arbejder blandt børn og gamle, blandt syge og handikappede, blandt fanger og flygtninge. Giv dem kærlighed, Herre.
- M Giv dem kærlighed.
- L5 Vi beder om tålmodighed for os, som så ofte bliver trætte af at bede og arbejde for vor næste. Giv os tålmodighed, Herre.
- M Giv os tålmodighed.
- P Gud, hos dig er livets kilde, i dit lys ser vi lys.
- M Amen.

Svensk förbön 7

Gud, vi lever af din tilgivelse. Vi beder til dig for din kirke i hele verden. Forén og forny den med din Ånd. Befri os fra træghed og ængstelse, så verden kan se, at din kærlighed lever.

Gud, vi beder til dig for alle, som lider under krig og katastrofer, racehad og social uretfærdighed. Vi beder dig for de plagede. Tillad os ikke at tage andres lidelser med ro. Giv os forstand, fantasi og kraft til at hjælpe.

Vi beder for vort land og vort folk, for dronning, regering og folketing. Hjælp os med at værne naturen og tage vare på dens rigdomme. Hjælp os at skabe et bedre samfund for retfærdighed og tryghed for alle.

Vi beder for dem, som savner sundhed og arbejde, for de glemte, de ensomme, de udfrosne, for de børn som mishandles og forsømmes. Giv os blik for den skjulte nød og mod til at gribe ind.

Om alt dette dette beder vi i vor Herres Jesu Kristi navn.

M: Amen.

Svensk förbön 9

P Gud vor Fader,

M forbarm dig over os.

P Jesus Kristus, Guds Søn,

M forbarm dig over os.

P Hellige levende Ånd,

M forbarm dig over os.

P Du som har skabt verden og stadig skaber den på ny.

M Herre, forbarm dig.

P Beskyt luften og vandet og jorden og det som vokser på marken.

M Herre, forbarm dig.

P Hjælp alle sultne, hjælpeløse og hjemløse.

M Herre, forbarm dig.

P Giv os fællesskab og fred. Læg de sår, som krigen har givet.

M Herre, forbarm dig.

P Lad ikke mennesker bliver undertrykte, udnyttede eller foragtede.

M Herre, befri os.

P Lad alle få arbejde. Lad ikke arbejdet blive meningsløst.

M Herre, befri os.

P Fri os alle fra fejhed og løgn. Hold fast på os, når vi svigter eller bliver svigtede.

M Herre, befri os.

P Hjælp os at tro på dit ord, og hjælp alle fornægtere at finde dig.

M Herre, befri os.

P Fyld din kirke med lovsang og troskab og kraft.

M Herre, bevar os.

P Lad alle dage fyldes af dig, og hjælp os, når tiden er ude.

M Herre, bevar os.

P Bøj dig mod os og stil vor uro og tag os til dig.

M Herre, bevar os.

- P Forbarm dig over os alle, når verdens tid er forbi.
 M Herre, bevar os.
 P Fader, du som skabte os og opretholder alt det skabte.
 M Herre, forbarm dig.
 P Kristus, Guds Søn, du som har givet dit liv for os,
 M Kristus, forbarm dig.
 P Du hellige Ånd, som trøster og fornyer os,
 M Herre, forbarm dig.
 P Gud, du er vor tilflugt og vor styrke. Du kender den nød, som vi ikke selv er klar over. Hjælp os, bevar os mod det onde, drag os til dig. Lad os en gang med alle troende få lov til at synge den evige lovsang.
 M Amen.

Findes også i Den svenska psalmboken nr. 700:2.

Svensk förbön 10 (især beregnet til anvendelse i fastetiden)

- P Evige, almægtige Gud.
 M Forbarm dig over os.
 P Herre, hør vor bøn.
 M Herre, hør vor bøn.
 P Herre Gud Fader i himmelen.
 Herre Guds Søn, verdens frelser.
 Herre Gud, du hellige Ånd.
 M Forbarm dig over os.
 P Vær os nådig.
 M Hjælp os, milde Herre Gud.
 P Fri os fra alle synder, fra løgn og vildfarelse, fra alt ondt, fra Djævelens grumhed og list, fra pest og hungersnød, fra krig og ulykker, fra ondskabens magter i himmelrummet, fra oprør og splittelse, fra ild og fare, fra en ond og brat død, fra den evige død.
 M Bevar os, milde Herre Gud.
 P Hjælp os ved din hellige fødsel, ved dit kors og din død, ved din hellige opstandelse og himmelfart, i fristelse og fald, i medgang og lykke, i dødens time og i den sidste dom:
 M Hjælp os, milde Herre Gud.
 P Vi arme syndere beder dig, at du vil lede og bevare din hellige kristne kirke, at du sender trofaste arbejdere ud til din høst, at du med ordet skænker din Ånd og kraft, at du gør dit navn kendt i hele verden, at du forener alle troende, så der bliver én hjord og én hyrde.
 M Hør os, milde Herre Gud.
 P Vi beder dig, at du vil give alle folk fred og enighed, at du beskytter og værner vort fædreland, at du velsigner vore hjem og fører de unge på dine veje.
 M Hør os, milde Herre Gud.
 P Vi beder dig, at du trøster alle bedrøvede og bange, at du hjælper alle som er i nød og fare, at du vederkvæger og hjælper alle syge, at du velsigner al god gerning, at du forbarmer dig over alle mennesker, at du nådigt hører vor bøn.

M Hør os, milde Herre Gud.

P Herre, almægtige Gud, du som hører de bodfærdiges sukke og trøster de bedrøvede hjerter, hør den bøn, som vi i vor nød bærer frem, og hjælp os, så alt det onde, som Djævelen, verden og vi selv tilføjer os, gennem din Ånds kraft bliver tilintetgjort. Så vil vi, frelste fra alt ondt, i din menighed altid takke og lovprise dig, ved Jesus Kristus, vor Herre.

M Amen.

Findes også i Den svenska psalmboken nr. 700:1.
Er en bearbejdelse af litaniet.

Litaniet

Litaniet bedes som veksellæsning eller vekselsang mellem præst og menighed. Efter litaniet skal altid følge en kollekt.

Enten:

- P Kyrie eleison.
 M Gud Fader, forbarm dig!
 P Christe eleison.
 M Kriste, forbarm dig!
 P Kyrie eleison.
 M Herre Helligånd, forbarm dig!

Eller:

- P Herre, Gud Fader i Himmelen.
 M Forbarm dig over os!
 P Herre Jesus, verdens frelser.
 M Forbarm dig over os!
 P Herre Gud Helligånd, vor trøstermand.
 M Forbarm dig over os!
- P Vær os barmhjertig, kære Herre, og fri os fra alle synder, fra al vildfarelse og fra alt det, som ondt er. Skån os fra hærgende sygdom, for sult og dyrtid, for krig og oprør, for ildsvåde og ondt vejrlig. Frels os fra et ondt og brat endeligt og fra den evige død.
- M Hør os, kære Herre Gud!
 P Hjælp os, Herre, for din hellige fødsels skyld, for din bitre lidelses og døds skyld, for din sejrige opstandelses og himmelfarts skyld. Stå os bi i lykke og nød, i vor sidste time og på dommens dag.
- M Hør os, kære Herre Gud!
 P Styr og reger din hellige kirke. Foren den i fælles tro og enig gerning. Send trofaste arbejdere ud til din høst, og hold kirkens tjenere til dit salige ord og i et helligt levned. Stands al vrang lære og tom gudsyndelse, og led dem ind på den rette vej, som er forførte. Giv din Ånd og kraft til ordet, skænk os sejr over vor frelses fjender, trøst de bedrøvede og bange, styrk dem, som forfølges for dit navns skyld.
- M Hør os, kære Herre Gud!
 P Giv alle folkeslag på jorden fred og enighed. Værn vort folk og forsvar os mod dem, der vil os ondt. Velsign vor konge og al øvrighed; udrust dem med indsigt og handlekraft. Giv frugt på jorden og forstand til at bruge dine gaver. Velsign os i vort jordiske kald.
- M Hør os, kære Herre Gud!
 P Send din hjælp til alle, som er i nød og fare, syge og ensomme, fattige og undertrykte. Gør vel mod dem, som gør ondt mod os. Forbarm dig over alle mennesker.
- M Hør os, kære Herre Gud!

P O du Guds Lam, som borttager verdens synder,
 M Forbarm dig over os!
 P O du Guds Lam, som borttager verdens synder,
 M Miskund dig over os!
 P O du Guds Lam, som borttager verdens synder,
 M Forlen os din fred!
 P Vi har syndet med vore forfædre,
 M Vi har handlet ilde og gudløst!
 P Herre, handl ikke med os efter vore synder,
 M Og gengæld os ikke efter vor brøde!
 P Herre, lyt til vor bøn,
 M Og lad vort råb komme til dig!

Derefter følger en af nedenstående kollekter.

Om alvorlig bod

Almægtige, evige Gud! Du, som har gjort os til dine børn og vist os utallige velgerninger, vi bekender vor mangfoldige utaknemmelighed imod dig og angrer af hjertet vor ondskab og vore synder, med hvilke vi har fortørnet din guddommelige godhed og fortjent både timelig og evig straf. Derfor beder vi dig, o nådige Fader, at du vil oplyse vore hjerter, at vi alvorligt må omvendes til dig og blive dine elskelige børn, Eftergiv os nådig den straf, som vi efter din retfærdighed er skyldige til, og tilgiv os nådigt for din Søns, Jesu Kristi, vor Herres skyld! Amen.

Om syndernes forladelse

Almægtige, retfærdige Gud! Du, som tillige er nådig og barmhjertig, vi bønfalder dig: hør vore ydmyge bønner, forlad os alle vore synder, og giv os din Helligånd, at vi må løses fra syndens og ondskabens bånd og vende os om til at gøre det gode ved din elskede Søn, Jesus Kristus, vor Herre, som med dig lever og regerer i Helligånds enhed, én sand Gud fra evighed og til evighed! Amen.

For kongen

Almægtige, evige Gud! Du, som i din vældige hånd holder alle verdens riger, du, som ene giver fred og rolighed og bevarer din hellige menighed i alle slags fristelser og farer, vi beder dig ydmygeligt, nådige Fader: giv vor konge, kong (*navnet nævnes*), at han med sit rige må bevares under din guddommelige beskærmelse. Led og styr hans råd og planer til dit hellige navns ære, så hele hans folk kan føre et roligt og stille liv, gudfrygtigt og sømmeligt i alle måder, ved din kære Søn, Jesus Kristus, vor Herre, som med dig lever og regerer i Helligånds enhed, én sand Gud fra evighed og til evighed! Amen.

Om fred

Almægtige, evige Gud, ærens konge! Du, som er Herre over Himmel og jord, og som styrer og råder for alt, du, som er fredens Gud, fra hvem al fred og rolighed kommer, vi beder dig ydmygelig, at du vil forlade os vore synder og nådig skænke os fred og endrægtighed og bevare os fra krig og tvedragt. Herre, stil al den strid, som er i ver-

den, at vi rettelig må kunne tjene og frygte dig, dit hellige navn til ære, ved din kære Søn, Jesus Kristus, vor Herre, som med dig lever og regerer i Helligånds enhed, én sand Gud fra evighed og til evighed! Amen.

Imod timelige ulykker

Almægtige Gud, himmelske Fader! Vi bekender for dig, at vi ved vore synder har forskyldt, at du skulle tage din velsignelse fra os. Vi beder dig: tilgiv os, at vi er skrøbelige i troen, og at vi så ofte har været utaknemmelige. Styrk vor tro og giv os taknemmelighed over alle dine velgerninger. Forbarm dig over os og tugt os i nåde. Bortvend fra os vor velfortjente straf, og afvend fra os dyrtid, hungersnød, krig, blodsudgyvelse og farsot. Skænk os din velsignelse, at vi efter din gode vilje må kunne opholde dette timelige liv, du, som med din elskelige Søn lever og regerer i Helligånds enhed, én sand Gud fra evighed og til evighed! Amen.

Om godt vejrlig

Herre, vor Gud, himmelske Fader! Du, som er god og barmhjertig og har tilsagt os ved din Søn, at du nådig vil hjælpe os, vi beder dig: se ikke til vore misgerninger, men til vor store nød og til din uendelige barmhjertighed, og giv os nådig regn (sol-skin) og tjentligt vejr. Bevar jordens grøde og velsign den, for at vi kan få det daglige brød og kende og prise dig som vor nådige Gud og Fader ved Jesus Kristus, din Søn, vor Herre, som med dig lever og regerer i Helligånds enhed, én sand Gud fra evighed og til evighed! Amen.